

DVA PRILOGA O RAZGRANIČENJU ZAGREBAČKE BISKUPIJE I
BANSKE KRAJINE POTKRAJ 18. STOLJEĆA

Ivan Jurišić

Slijedeći zapisnike sa sjednica dviju komisija koje su se između 1793. i 1800. bavile razgraničenjem između zagrebačke biskupije i Banske krajine autor detaljno opisuje njihov rad.

Sredinom XVIII. stoljeća Bečki je dvor konačno uspio u nastojanjima da bez ikakvih ograničenja raspolaže svim Vojnim krajinama. Pored potpune militarizacije krajiškog društva, te nastojanja za uvođenjem jedinstvene uprave, izgradnja konačnog uređenja krajiških zemalja zahtijevala je i točno razgraničenje Krajina i njihovo odvajanje od Provincijala.

Tijekom reformi u Hrvatskim krajinama i postepenog isključivanja provincijalnih vlasti iz svih oblika uprave u njima, dolazilo je do učestalih prepirki, između Krajina i graničnih provincijalnih posjeda, između krajišnika i u Krajinama naseljenih provincijalista. One su osobito došle do izražaja nakon regulacije pukovnija i dobivale su sve više na intenzitetu i oštini.

Krajiškim je zakonom iz 1754. načelno zabranjen provincijalni posjed, a stvarno izlučivanje (ekskorporacija) provincijalnih posjeda iz krajiških područja bilo je samo pitanje vremena. Kurije i feudalni posjedi bili su rasuti po krajinama poput otoka ili su tvorili segmente u krajiškom području koji nisu podliježali vojnoj jurisdikciji. Stoga su krajiške vlasti smatrale da je razgraničenje Krajina i Provincijala neophodno.

Razgraničenja i izvlačenja (ekskorporacije) provedena su pored ostalih (Karlovački generalat) i na prostoru Banske krajine. Već 1770. podijeljen je krajišnicima, nakon spajanja kostajničke i dijela severinske eparhije, posjed bivšeg severinskog episkopa. Marija Terezija tražila je od Hrvatskog sabora da pristane na ekskorporaciju svih vlastelinstava na teritoriju Banske krajine južno od Kupe i odredi delegate za popis izvlaštenih vlastelinstava. Sabor iz 1777. pristao je tek poslije žestokog otpora udovoljiti kraljičinom zahtjevu.¹ Tako su u razdoblju od 1778. do 1784. u Banskoj krajini učinjeni posljednji koraci za potpuno odjeljivanje Vojne krajine od provincijala.

Među ostalim posjedima ekskorporiranim u spomenutom razdoblju bila su i dobra zagrebačke biskupije, izuzeta 1784. i biskupu ponovno vraćena 1. ožujka 1793. Naime, iako je ekvivalent koji je u Banatu dobio za sebe i svoje predijaliste za posjed Pokupsko po vrijednosti dvostruko nadilazio vrijednost ekskorporiranih njegovih dobara, a za jednu trećinu vrijednost dobara predijalista, biskup Galjuf² (do 1787), a zatim Vrhovac³, nezadovoljan radom

¹Hrvatski sabor bio je svjestan da je ovo razgraničenje i zahtjev za ekskorporacijom prekukupskih posjeda zapravo legalizirano otimanje zemlje zagrebačke biskupije (i nekih drugih vlasnika), koja je bila sastavni dio hrvatskog teritorija, od strane Krajine, a zapravo austrijskih vlasti, za stvaranje nove, čvršće granice na Kupi.

²Galjuf, Josip (1722-1786). Zagrebački biskup od 1772.

komisije za ekskororaciju, budući da nije dobio pravo uvida u popis, opis i procjenu njegovih izvlaštenih dobara, uložio je žalbu i zatražio reviziju rada navedene komisije. Ovim problemom bavile su se nakon toga punih 8 godina sve ugarske provincijalne i dvorske institucije, da bi na kraju zbog biskupovih »objesnih zahtijeva« i velikih materijalnih troškova, vladar bio primoran odlučiti se da država uzme natrag biskupu dan ekvivalent dobara u Banatu i vrati mu 1784. izvlaštena dobra. Predaja dobara bila je određena za 1. ožujak 1793. Jedan od izvlaštenih posjeda, Pokupsko (nekadašnja opatija Topusko), došao je u vlast zagrebačkih biskupa 1558. kada im je car Ferdinand I., uz papin pristanak, podijelio naslov opata i opatijine posjede »za vječna vremena«.

Prema »Conscriptio bonorum Episcopatus zagrabiensis croaticorum« iz g. 1778. posjed se sastojao iz sljedećih feuda: Šišinec, Cerje, Berkeševina, Stefanki, Lukinić Brdo, Hotnja, Vratečko, te sljedećih većih predija: Degoj, Opatija, Strezejevo, Rusovce, Rosenica, Viduševac, Stankovac i Slatina.

Za sve zemlje pokupskog posjeda južno od Kupe biskupija je dobila preko carske komore kao nadoknadu veliki posjed Billet u Banatu, koji se protezao od Temišvara do Velikog Bečkereka.

Kako vojne vlasti u Krajini nisu priznavale predijalne odnose,⁴ zahtijevali su da biskup i predijaliste preseli na posjed Billet i ondje im da zemljište veličine onog koje su posjedovali u Pokupskom (dio predijalista ostao je na svojim posjedima i priznao vojnu jurisdikciju). Raseljavanje je počeo već biskup Galjuf, a nastavio Vrhovac. Od cijelog posjeda Billet predijalisti su prvo nasljeni u mjestu Neuzina. Već g. 1788. spominje se žito i druga hrana određena »pro adventibus ex Croatia nobilibus«.

No zbog spomenutih »objesnih zahtijeva« biskupa Vrhovca sve je 1793. stornirano. Biskupiji su vraćeni izvlašteni posjedi i oduzet ekvivalent u Banatu. Primopredaja između vojnih vlasti i biskupije, odnosno komore i biskupije, uslijedila je 1. ožujka 1793.

O ovakvoj odluci cara Franje I. obaviještena je, opsežnim referatom od 8. siječnja 1793. izdanim u Beču, između ostalih i Ugarska dvorska komora. U njemu je imenovana reekskorporacijska komisija, koja je na svojoj petoj sjednici, održanoj 24. listopada 1793. ustrojila potkomisiju za reviziju, odnosno ponovno utvrđivanje i obilježavanje granice Banske krajine i Provincijala (biskupije). Rad ove potkomisije završen je u proljeće 1795. godine, kako o tome izvještava jedanaesta sjednica reekskorporacijske komisije, održana 22. travnja 1795. Navedeno razdoblje od 24. listopada 1793. do 22. travnja 1795. predmet je prvog dijela ovog rada.

U Arhivu Hrvatske u Zagrebu među spisima fonda Kraljevske i druge komisije nalaze se i spisi o ekskorporaciji i reekskorporaciji prekokupskih dobara zagrebačke biskupije (Excorp. bonorum Transcolapianum Episc. et Prioratus, svežanj XLIX, 1 i 2, 1787-1801., te Acta commissionalia-Bona Transcolapiana Capituli Zagr. et nobilium excorporatoria, svežanj 50, 1787-1799). Uz mnogobrojne pojedinačne spise u ovim svežnjevima nalaze se i zapisnici sjednica inkorporacijske komisije povodom ponovnog pripajanja provincijalu dobara zagrebačke biskupije, ekskorporiranih 1784. Pod brojem 65, svežanj XLIX, 2, nalazi se i zapisnik ove komisije od pete do jedanaeste sjednice (24. listopad 1793. - 22. travanj 1795.), u kojem razdoblju je djelovala subdelegirana komisija, sa zadatkom da ponovno utvrdi i obilježi granicu između Banske krajine i Provincijala, odnosno dobara zagrebačke biskupije.

³Vrhovac, Maksimilijan (1752-1827). Zagrebački biskup od 1787.

⁴Praedium je bio naziv za manji zemljišni posjed, u ovom slučaju crkveni, koji se davao u nasljedno uživanje, s obavezom primaoca da ratuje pod zastavom darovaoca.

Odluka o vraćanju biskupskih dobara obznanjena je početkom siječnja 1793. godine, o čemu svjedoči kopija referata koji je povodom te odluke cara Franje I. poslan iz Beča Kraljevskoj ugarskoj dvorskoj komori 8. siječnja 1793. (svežanj XLIX, 1, 19). Budući da je u ovom referatu preciziran sastav reekskorporacione komisije, način preuzimanja posjeda, obaveze zainteresiranih strana, te daljnji zadaci spomenute komisije, pri preuzimanju hrvatskih, odnosno vraćanja banatskih dobara, osvrnut ćemo se ovom prilikom ukratko na njegov sadržaj.

U uvodu referata objavljuje se vladareva odluka da se biskupu ponovno vrate sva ona hrvatska dobra koja su 1784. bila ekskorporirana od strane Vojne krajine, te da se predijalisti uvedu ponovno u nesmetano uživanje njihovih posjeda, a ako ih ni nisu napustili da u njima i ostanu. Banatska dobra predana biskupu kao ekvivalent trebaju ponovno doći pod komorsku upravu. Na ovaj potez vladar se odlučio stoga što se zamršen posao oko protuvrijednosti za dobra zagrebačke biskupije nije mogao završiti tako da zauvijek zadovolji i biskupa i predijaliste. Za što brže i točnije provođenje ove odluke upućuje se Ugarskoj dvorskoj komori 14 točaka naredaba, koje treba uputiti i podređenim vlastima. 1. Rok za vraćanje ekskorporiranih hrvatskih dobara je 1. ožujak 1793. da bi se na vrijeme mogla obraditi polja i vinogradi. 2. Vraćanje dobara treba se provesti na isti način kako se 1784. odvijala predaja - putem lokalne komisije sastavljene od eksperata sa strane političke vlasti, vojske i komore. Vladar je za komorskog člana komisije imenovao državnog komorskog savjetnika i administratora Sigmunda Komaromyja, koji je bio član i ekskorporacijske komisije 1784. godine. Od strane vojske imenovan je podmaršal (Generalfeldmarschallieutenant) Paulić, dok je od strane političke vlasti određen tajni državni savjetnik i veliki župan zagrebačke županije Nikola Škrlec,⁵ zajedno sa podžupanom Adamom Škrlecom. U slučaju spriječenosti velikog župana bio bi s političke strane uz podžupana imenovan predsjednik hrvatskog sudbenog stola, Emerik Pastory. 3. Vraćanje hrvatskih dobara treba provesti prema konskripciji tih dobara sačinjenoj 1778. godine. Pri procjeni koju će provesti lokalni popisivači treba iskazati cjelokupno posjedovno stanje biskupa i predijalista. Stoga u arhivu Ugarske dvorske kraljevske komore treba pronaći konskripcijske akte iz 1778. zajedno s protokolom o predaji i preuzimanju tih dobara 1784. i poslati ih komorskom administratoru Komaromyju na uporabu. 4. Preuzimanje banatskih dobara treba uslijediti isto 1. ožujka, da bi država stupila u njihov posjed istodobno kada i biskup u posjed svojih dobara. 5. Biskup ima pravo ubrati eventualne zaostale pristojbe na posjedima u Banatu. No sva ona davanja, carine i rabote koje bude zatražio i prisvojio unaprijed, za razdoblje poslije 1. ožujka, treba procijeniti, da bi se od biskupa mogla zahtijevati njihova naknada. 6. Ako biskup ili predijalisti moraju državi prepustiti neke zalihe natralija, materijala ili stoku, biti će im za njih isplaćna naknada i to odmah. 7. Da bi se pravedno mogla nadoknaditi sva poboljšanja (melioracije) koja je biskup eventualno poduzeo na banatskim dobrima za vrijeme njihovog posjedovanja, moraju pri preuzimanju biti točno utvrđena uz prisustvo biskupskih opunomoćenika i svjedoka županije, te određena i zabilježena procijenjena vrijednost. Obaveza naknade podrazumijeva se i za eventualne melioracije koje su proveli predijalisti. Isto tako treba zakonski ponovno utvrditi i štete nastale na banatskim dobrima za vrijeme dok su ih posjedovali biskup i predijalisti, radi zahtjeva za naknadom. 8. Podložnička podavanja koja su prilikom podjeljivanja ekvivalentnih dobara u Banatu preuzeta od dosadašnjih posjednika za pobiranje i predaju, moraju se sada

⁵Škrlec Lomnički, Nikola (1729-1779), političar, pristaša prosvjetiteljskih ideja i prosvjećenog apsolutizma. God. 1782-85. i 1790-99. veliki župan Zagrebačke županije.

ponovno obračunati, da bi se vidjelo što je od toga biskup već platio komorskoj blagajni, što treba kao već prikupljeno pri njemu potraživati i što još podložnici duguju. 9. Eventualne štete na hrvatskim dobrima treba odmah istražiti naprijed spomenuta komisija, kojoj se ujedno daje i ovlaštenje da, ukoliko njezini članovi ne bi bili u stanju baviti se utvrđivanjem i procjenom tamošnjih šteta, za to subdelegiraju druge osobe. I te štete kao i one na posjedima u Banatu, ako se mogu biskupu ili predijalistima dokazati na legalan način unutar jedne godine, bit će upisane u priznanicu od strane člana komisije opunomoćnog za njihovo izdavanje, uz čije predočenje je Dvorsko ratno vijeće obavezno obaviti isplatu naknade (odštete) dokazanih šteta, prema prethodno legalno obavljenoj procjeni. No biskupu će takva priznanica biti uručena tek onda kada će on sa svoje strane moći pokazati potvrdu (revers) u kojoj će stajati tekst sljedeće, desete odredbe. Zatim će ta dva reversa biti razmijenjena. 10. Dokazano je kako je zagrebački biskup za njegova odstupljena dobra, kao i za neka predijalna dobra, dobio putem prostranih posjeda koji su u Banatu dodijeljeni dijelom njegovom prethodniku 1785., a dijelom njemu osobno 1790. godine prekomjernu nadoknadu. S obzirom na to, te zbog vraćanja prekomjerno prikupljenih prihoda sa banatskih ekvivalentnih dobara izdat će se reversi. Na koji način treba procijeniti početne dadžbine biskupa, prema tome i to prekovremeno dobivene prihode, o tome će se naknadno odlučiti. 11. Ugarska dvorska komora treba što prije upoznati Dvorsko ratno vijeće o paušalnom iznosu koji Dvorsko ratno vijeće mora dobiti kao nadoknadu za ustupanje zagrebačkom biskupu i predijalistima dobara koja je do sada ono imalo u svom posjedu. 12. Kamate koje neki predijalisti trebaju platiti kao dug za njihove kuće i gospodarske zgrade, bez obzira da li su ostale u njihovom posjedu, koji iznosi godišnje 440 f. 54 kr. odnosno za pet godina (od 1. studenog 1784. do kraja listopada 1789.) 2004 f. 30 kr. opraštaju se. 13. Budući da će predijalisti dobivati od države u ime procijenjenog kapitala njihovih dobara koja je ekskorporirala vojska kamate samo do 1. studenog 1789., a stvarni ekvivalent dodijeljen je za njih biskupu u Banatu tek početkom studenog 1790. imaju pravo od države zahtijevati kamate za još jednu godinu. Stoga će Ugarska dvorska komora predijalistima i za tu posljednju dodatno doznačiti kamate u istom iznosu kao i za prethodnu godinu. 14. Kamate, koje pripadaju biskupu od zaostataka iz tri mjesta virovitičke (Veröczer) županije, treba isplaćivati od 1. ožujka 1793. prema dosadašnjem iznosu, sve dok mu za to u svoje vrijeme ne bude mogao biti dan bilo gdje prikladan ekvivalentan.

Na kraju se, Ugarska dvorska komora upućuje na izvršenje navedenih 14 točaka uputa, te obavještava da su s ovim upoznata i oba komorska administratora, Komaromy i Deschan (Dečan).

Kao što je naprijed već navedeno, peta sjednica Kraljevske inkorporacijske komisije za pripojenje provincijalu dobara zagrebačke biskupije održana je u Zagrebu 24. listopada 1793. godine. Sjednici je predsjedavao tajni državni savjetnik i veliki župan zagrebačke županije Nikola Skrlec, u prisutnosti podmaršala Paulića, delegiranog od strane vojske, te komorskog savjetnika i administratora Sigmunda Komaromyja od strane komore. Zapisnik je vodio Ivan Babočaj, pisar zagrebačke županije.

Odmah na početku sjednice predsjedavajući je obavijestio ostale članove komisije da je povodom smrti Adama Skrleca, podžupana zagrebačke županije, s političke strane imenovanog člana komisije, zatražio da se ispražnjeno mjesto člana komisije popuni drugom osobom, no do dana održavanja ove sjednice nije primio nikakav odgovor. Zatim je predsjedavajući pročitao carsku rezoluciju od 22. kolovoza 1793., u kojoj se naglašava da ne bi trebalo biti neprimliko zbog toga što se određuje samo 14-dnevni

rok za ponovno pregledavanje granica između Krajine i Provincijalu vraćenih biskupskih dobara i ondje gdje bude potrebno, postave nove granične oznake, a gdje nedostaju naći će se o njima potrebni podaci u planu postojećih granica iz 1784. kada su ponovno obnovljene. Planove posjeduju krajiške vlasti. Nadalje se u rezoluciji navodi da se ovaj pregled granica i njihov ispravak nikako ne smije razvući do godišnjeg pregleda granica kojeg vrši vojska. Također bi komisija trebala pričekati da biskupija i feudanci podnesu svoje odštetne zahtjeve i tek tada, da bi utvrdila činjenično stanje (tj. o kakvim štetama se radi i gdje), izaći na lice mjesta, ili za taj posao delegirati neke druge osobe. Na alodijskim zemljama u posjedu vojske treba tom prilikom utvrditi promjene i pokušati ih dovesti u prethodno stanje. U vezi promjena na podložničkim zemljištima koje su izvršene do dolaska komisije, ispravak i vraćanje na zemljišta prijašnjih posjednika treba prepustiti samom biskupskom vlastelinstvu. Ako se u vezi s tim promjenama pojave takvi problemi za čije rješavanje bi bila potrebna objašnjenja krajiških časnika, oni će ih dati. Kad se komisija upozna i s takvim specifičnim slučajevima i o njima treba izvjestiti.

Da bi se ovoj rezoluciji što prije udovoljilo, iako je već bila kasna jesen, odlučili su članovi komisije poslati na teren s uputama jednog vojnog i jednog županijskog inženjera, kojima bi se s obje strane pridodala po jedna vjerodostojna osoba. Sastali bi se 4. studenog u selu Štefanki i prvu graničnu oznaku postavili na mjestu gdje se s one strane Kupe sastaju krajnje granice ponovno pripojenih dobara zagrebačke biskupije s granicama vojno-krajiškog teritorija. Graničnu liniju treba uvesti u kartu, a na prikladnim mjestima postaviti granične oznake. Ako dođe do razmirica, zamolit će se od Banske generalkomande karte i planovi izrađeni 1784. te pouke i razjašnjenja od krajiških časnika i nastojati uz njihovu pomoć takve razmirice izgladiti. U slučaju da se razmirice ni tim sredstvima ne bi mogle ukloniti, treba takav sporan komad zemlje izmjeriti i naznačiti tko što zahtijeva. Postavljanje graničnih oznaka završit će kod Donje Hrastovice u točki gdje se na obali Kupe sastaju granice vojno-krajiškog teritorija s Donjom Hrastovicom.

Predsjedavajući je u subdelegiranu komisiju za utvrđivanje granica imenovao od strane županije, kao političkog člana, velikog suca Adama Kosa, sa županijskim inženjerom Francom Klobučarićem, a podmaršal Paulić predložio je kao vojnog člana kapetana Trgovčića. Generalkomanda je zamoljena da potkomisiji dostavi karte i planove granica izrađene 1784. godine. Zaključeno je da se piše biskupu Vrhovcu kako bi on odredio osobu koja bi 4. studenog s naprijed spomenutim članovima potkomisije započela rad na ponovnom utvrđivanju granice, odnosno povlačenju granične linije i izradi geografskih karata.

Kako se može uočiti iz zapisnika šeste sjednice, održane 5. prosinca 1793. u Zagrebu, potkomisija se odmah na početku svog rada suočila s problemima, o čemu Adam Kos već 9. studenog, dakle samo četiri dana od početka rada na ispravljanju granične linije obiju Banskih regimenti s dobrima zagrebačke biskupije, izvještava komisiju. U dopisu se navodi da je prema planu do tog datuma trebalo, u prisutnosti biskupskih i vojnih članova potkomisije, biti postavljeno već 97 graničnih oznaka, za koju svrhu su vojne vlasti bile obavezne isporučiti polovinu potrebnih stupova kao i ručnu tlaku, dok bi drugu polovinu stupova i tlake dala biskupija. Budući da krajiške vlasti nisu isporučile ni stupove ni radnu snagu, zaključeno je na sjednici da se povodom toga piše Banskoj generalkomandi.

Potkomisija je inače započela mjerenje granične linije 5. studenog kod sela Štefanki, nedaleko Lasinje na obali Kupe, i nastavila prema selu Donja Trstenica do potoka Čermernica, duž njega desno do biskupskih sela Predani

i Ponikvari, te dalje do obale rijeke Gline, sve do štapskog mjesta Gline, zatim duž desne obale rijeke Gline niže Marinbroda do šume Glinski Lug, koju su prije ekskorporacije 1784. zajednički koristili biskupski podložnici do sela Glinska Poljana i podložnici prepošta stolnog kaptola iz Marinbroda i Gora, bez da je ikada postojala točno utvrđena granica između ta dva vlastelinstva. Da bi se uklonili mogući budući nesporazumi između sela ova dva vlastelinstva, smatrala je potkomisija neophodnim tu šumu kao i tamošnje pomiješane oranice sela Glinska poljana i Marinbrod izmjeriti i odrediti granicu između sada vojnih sela i onih zagrebačke biskupije. Ovo je trebalo učiniti što prije i zato, da se spriječi daljnja nekontrolirana sječa šume Glinski lug. Stoga je potkomisija šumu izmjerila i naredila da se izradi njena karta. Ali budući da je u međuvremenu nastupilo kišovito vrijeme, mapiranje nije moglo biti završeno, te se komisija 22. studenog razišla uz dogovor da će, čim vrijeme bude povoljnije, nastaviti započeti posao, kao što je to navedeno u izvještajima Adama Kosa od 23. i kapetana Trgovčića od 27. studenog, spomenutim na ovoj sjednici. Budući da je zapovijedeno da takvi zajednički dijelovi zemljišta, kao izvori eventualnih nesuglasica trebaju obavezno biti razdijeljeni, komisija je zaključila da je postupak potkomisije ispravan i odobrila njezin daljnji rad na tome, uz slanje povremenih izvještaja o učinjenom.

Na sjednici su pročitana i dva dopisa biskupa Maksimilijana Vrhovca od 2. studenog. U prvom je poslao specifikaciju šteta prouzrokovanih na ekskorporiranim biskupskim dobrima, a u drugom specifikaciju šteta na isto takvim feudalnim dobrima. Komisija je povodom ovoga odredila da se oba popisa šteta pošalju na uvid Baskoj generalkomandi, da ona iznese svoje mišljenje i eventualne primjedbe o njima.

Sedma sjednica komisije održana je tek 7. srpnja 1794. zbog bolesti podmaršala Paulića, zatim predsjedavajućeg Nikole Škrlica i zbog zauzetosti komorskog administratora popisom Ratkajevih dobara.

Na sjednici je pročitani dopis Banske generalkomande od 13. studenog 1793. u kojem se navodi da je kantonskim časnicima naredeno da dostave stupove potrebne za postavljanje graničnih oznaka kao i rabotu proporcionalnu količini koju će dostaviti provincijal. Nadalje se navodi da i Generalkomanda želi da zajednička šuma Glinski lug bude razdijeljena biskupskim i vojnim stanovnicima, te da bude mapirana (tj. da se izradi njena karta), ali se razdioba mješovitih posjeda sela Glinska Poljana i Marinbrod, stanovnika dviju jurisdikcija, ne dopušta. U protokolu se dalje navodi kako je Generalkomanda 23. svibnja 1794. zamolila da se subdelegiranoj komisiji prizna nadležnost da na licu mjesta odluči ne samo o podjeli šume Glinski lug, nego i da razriješi razmirice do kojih je došlo zbog nekih zemljišta koja su uvijek koristili krajišnici iz sela Novoselo, Žuti Potok, Graberje, Gore i Marinbrod. Naime, kad je potkomisija 1. svibnja 1794. nastavila sa mjerenjem i mapiranjem šume Glinski lug, tamo gdje se protekle godine moralo prestati zbog lošeg vremena, došlo je do nesuglasica, budući da su biskupski podanici zahtijevali i kanili prisvojiti zemlje sela Marinbrod, kao i samo selo, zatim zemljište otuda duž glavne ceste koja vodi od Gline do Petrinje, sve do mosta preko potoka Mošćenica, gdje je prije graničila stara linija Vojne krajine sa selima koja su nekada pripadala prepoštu stolnog kaptola, a sada Vojnoj krajini; od tog mosta duž potoka Mošćenica uzvodno do drugog manjeg potoka, preko kojeg ide put iz sela Žuti Potok i Novoselo.

No, zaključeno je da se Generalkomandi odgovori kako subdelegirana komisija nije mjerodavna da sama provede podjelu šume Glinski lug, niti na licu mjesta riješi postojeće razmirice u pogledu zemljišta. Potkomisiji će biti napomenuto da osobito ima na umu okolnost da su ovdje pomiješani posjedi koji potpadaju pod dvije jurisdikcije i da zbog toga nakon razmjene svi

moraju dobiti po veličini iste čestice zemljišta. Potkomisija će komisiji predložiti rješenje, a ova će zatim sama riješiti razmirice u vezi podjele zemlje.

Zatim je pročitan sljedeći dopis Generalkomande, od 14. lipnja 1794. u vezi još jedne razmirice, ovog puta oko šume Klinac. Naime, 4. lipnja 1794. bilo je završeno podizanje graničnih oznaka (tzv. unker) između vojnih i biskupskih posjeda na području Prvog banskog kantona. Za nastavka rada u Drugom banskom kantonu došlo je do svađe između biskupskih podanika i krajišnika sela Klinac zbog istoimene šume, koju su željeli prisvojiti biskupski podanici. U spomenutom dopisu vojska iznosi da su od naseljenja Krajine, kao i pred razdiobu granice 1783., šumu Klinac posjedovali samo krajišnici i smatra da se ta šuma ne može, kako to zahtijevaju provincijalni članovi komisije, u kartu unijeti kao sporna.

No iz dva izvještaja koje je komisiji 4. i 6. lipnja podnio politički član potkomisije Kos, te biskupovog dopisa od 8. lipnja, komisija je zaključila da su i prije 1783. u pogledu te šume postojale dugogodišnje nesuglasice i razmirice. Godine 1778. šumu su pregledale krajiške vlasti i sastavljen je izvještaj u dva primjerka: za krajišnike iz sela Klinac i provincijalne stanovnike iz Hrastovice. Iako je kapetan Trgovčić od Hrastovičana dobio njihov primjerak izvještaja nije ga želio ustupiti na uvid ostalim članovima potkomisije, a kad je Kos želio mapirati tu šumu i u tu svrhu saznati njene međe bilo od krajišnika ili od provincijalnih stanovnika, kapetan Trgovčić tom ustanovljavanju međa nije želio prisustvovati. Osim toga, kad su provincijalni stanovnici željeli pokazati ganice šume nije ništa poduzeo protiv krajišnika koji su se sa pogrdama odnosili prema provizoru, a prisutnim provincijalistima prijetili oružjem. Budući da je korištenje te šume već mnogo godina sporno subdelegiranoj komisiji je naloženo da mapiranje provede bez odlaganja. Generalkomanda je zamoljena da kapetana Trgovčića opomene da ne pravi smetnje mapiranju šume, već da naprotiv nastoji da se to što prije obavi, između ostalog i time što će izručiti spomenuti spis iz 1778. Ako on i dalje ostane neobjelodanjen, treba drugi primjerak potražiti u kantonskom arhivu. I na kraju neka se do izdavanja komisijske odluke u vezi spomenute šume, spriječi samovoljno ponašanje krajišnika. I biskup je također zamoljen da i on do rješenja tog spora zabrani svojim ljudima svaku djelatnost oko navedene šume.

Zatim su pročitane tužbe: hrastovičkog mlinara Topelhofera, Josipa Posavca iz Hrastovice i Matije Rogana iz Bresta u vezi šteta koje im pravi mlin Lorenca Mikojčića, te dopis o mlinu sela Petrovići.

Konačno je pročitan biskupov dopis od 1. lipnja 1794., kojim je zamolio da se što prije pregleda popis šteta na biskupskim imanjima s one strane Kupe nastalih dok su bili u posjedu Banske krajine, koji je podnio komisiji 2. studenog 1793. Na to je uslijedilo objašnjenje podmaršala Paulića da će popis, s napomenama vojništva, biskupu biti vraćen do kraja tekućeg mjeseca (tj. srpnja 1794).

Osma sjednica Komisije održana je 2. prosinca 1794. Nesporazumi oko šume Glinski lug i Klinac priječili su daljnje postavljanje pograničnih oznaka između Banske krajine i Provincijala. Za rješenje ovih nesuglasica Banska generalkomanda predložila je komisiji (dopisima od 7. srpnja i 29. kolovoza 1794) da se šuma Klinac prema još 1774. godine sastavljenom dokumentu za reguliranje granice, podijeli (prema 4. točki tog dokumenta) po dužini, a šuma Glinski lug prema omjeru broja kuća, na dva jednaka dijela, ali da to obavi subdelegirana komisija. Budući da je naprijed već spomenuto kako potkomisija nije za to mjerodavna, i ova dva prijedloga generalkomande (kao i već prije spomenuti od 23. svibnja 1794. o priznavanju nadležnosti subdelegiranoj komisiji da na licu mjesta odluči o podjeli šume Glinski lug) odbi-

jeni su, dok potkomisija ne dostavi karte šuma i izvještaj o njihovom mjerenju i mapiranju.

Nadalje, pročitana je pritužba Banske generalkomande od 12. rujna 1794. protiv biskupskog prefekta Franje Petrovića zbog toga što nije dopustio konskripciju distrikta Stankovac, tamošnjih voćnjaka, puteva i mostova, u svrhu utvrđivanja melioracija koje je vojska provela na biskupskim dobrima dok su bila u njenom posjedu. No, kako je popis tih melioracija u spomenutom distriktu komisiji bio već prije predložen, pritužba je primljena tek na znanje.

U vezi pritužbe Generalkomande od 29. kolovoza 1794. na komeša kurijalisa u vezi s biskupskim posjedom Servar, jer je odbio mogućnost da subdelegirana komisija obavi razgraničavanje unutar međa spomenutog biskupovog provincijalnog posjeda, inače imovinski vrlo isprepletenih i zamršениh odnosa, te biskupovog odgovora od 13. rujna 1794, komisija je stala na stranu biskupa jer je subdelegirana komisija osnovana samo radi razgraničavanja između vojske i provincijala, a ne zbog uređivanja granica privatnih posjeda. Na kraju je još bilo riječi o mlinu stanovnika sela Petrovića, te o otkupu mlina četvorice biskupovih podanika.

Deveta sjednica održana je 2. prosinca 1794. Na popis šteta koji je biskup dostavio komisiji 2. studenoga 1793. krajiške su vlasti odgovorile 26. listopada vrlo opširno, na čak 105 stranica. Na to je biskupski komeš kurijalis zamolio priopćenje odgovora vojske. Postavilo se pitanje treba li ili ne odgovor vojske treba dostaviti biskupu. U slučaju da se odgovor biskupu ne dostavi, postojala je mogućnost da dode do iste neugodne situacije kao i pri izuzimanju njegovih dobara. Tada je biskup molio da mu se dostave komisijske procjene njegovih ekskorporiranih posjeda, ali to nije učinjeno. Biskup je uložio žalbu i zatražio reviziju rada komisije.

Komisija je ipak odlučila da odgovor vojske biskupu neće biti dan na uvid jer komisija nije sudska vlast nego politička institucija, gdje, za razliku od suda, replike ili duplikati ne moraju biti davani na uvid. Osim toga, ako bi se biskupu uručio odgovor vojske, tada bi opet krajiške vlasti imale pravo zahtijevati priopćenje eventualnog biskupovog odgovora. Ako bi se, dakle, svakoj strani dopustio još po jedan dopis, prošlo bi opet najmanje godinu dana dok bi bili podneseni. U međuvremenu bi se stanje na posjedima još više promijenilo, djelomice samo od sebe, a djelomice zbog gospodarskih promjena koje bi u tih godinu dana poduzela biskupija, čime bi se komisiji još više otežao rad. Da bi bila sigurna u ispravnost svog postupka, komisija je nastojala da o odluci, dopustiti daljnju razmjena dopisa ili uskratiti biskupu uvid u priopćenje vojske, dobije mišljenje i viših tjela. Stoga je na kraju odlučeno da se rješenje ovog problema ipak prepusti vladaru.

Deseta sjednica održana je 11. siječnja 1795. godine. Odlučeno je da će se o mišljenju vojske od 26. listopada 1794., povodom biskupovog popisa šteta od 2. studenoga 1793., javno raspravljati i to tako da o svakoj spornoj točki svoje mišljenje daju predstavnici svih triju vlasti: vojne, komorske i političke. U uvodu u raspravu, s komorske strane napomenuto je da treba prvo utvrditi što, na koji način i koliko zahtijeva biskup za sebe i svoje podložnike, te predijaliste i njihove podložnike, zatim kakvim dokazima potkrepljuje svoje zahtjeve, te na kraju, prema kojim kriterijima je procijenio nastale štete. Biskupovi zahtjevi mogu se svrstati uglavnom u tri skupine. U prvu spadaju različita oštećenja (štete) na vlastelinskim, predijalnim i podložničkim (kmetskim) kućama, zatim razne srušene ograde, štete na voćkama, na okućnicama i u vinogradima. U drugu skupinu svrstane su štete na različitim vlastelinskim, predijalnim i podložničkim zemljama, te u treću štete nastale prekomjernim pustošenjem šuma. S političke strane smatralo se da je zahtjev biskupa od 359933 f. 33 1/2 kr. u ime štete ipak pretjeran. No, i zahtjev vojske u iznosu od 42473 f. 40 kr. samo za naknadu troškova

izgradnje cesta i popravljajanje mostova za vrijeme uprave nad tim područjem također je smatran pretjeranim, budući da prema javnom pravu izgradnja i popravak cesta i mostova nije obaveza vlastelina nego političke vlasti. S komorske strane spomenuto je pak kako biskup traži da dobra budu vraćena bez ikakvih nedostataka, u istom fizičkom stanju i potpuno istom kvantitetu i kvalitetu u kojem su 1778. komisijski popisana i procjenjena, te 1784. izručena vojsci, ne uzimajući u obzir da krajiške vlasti nisu za devet godina posjedovanja biskupskih dobara u njih samo gledale, nego su ih koristile prema vlastitoj volji, isto onako kao što su biskup i njegovi predijalisti upotrebljavali ekvivalent koji im je dan u Banatu. Stoga su nadalje smatrali da biskup nije u pravu kada sve što nije nađeno onakvo kakvo je 1784. ostavljeno, ili je poprimilo drugi oblik, ubraja u štete prouzrokovane od strane vojske. To se prvenstveno tiče šteta po šumama, na koje otpada najveći broj zahtjeva za odštetom. S ovim se mišljenjem složio i politički član komisije. U vezi šteta u šumama napomenuto je od strane komore da se pri brojanju (s biskupove strane) panjeva posječnih stabala trebalo podsjetiti, kako je tadašnji biskup Galjuf i nakon što su biskupska dobra 1778. radi izuzimanja bila komisijski popisana i procjenjena, još niz godina poslije i to 1781., 1782., većinom 1783., pa čak još i 1784., kada su već prešla u vojno vlasništvo, prema podacima u komisijskim aktima iz mjeseca studenog 1784. godine šume prilično pustošio, osnivajući mnoge krečane (vapnare) i pri podizanju nove plemićke kurije u Gorici. Tom je prilikom dao posjeći na tisuće stabala, koja su djelomično upotrebljena za njegove potrebe, a djelomično prodana za znatne sume novca prijateljima i podložnicima, dok je mnoge komade šume, uz novčanu naknadu, prepustio drugima za iskrčenje. Neosnovano je, stoga, vojsku kriviti za sve porušeno drveće u tim šumama, kao što bi bilo neosnovano tvrditi, kako to vojska nastoji dokazati, da su sva ona porušena stabla čiji panjevi izgledaju nešto stariji, posječena još u vrijeme dok su šume bile u posjedu biskupa.

Sto se tiče zgrada, komorski član komisije je bio mišljenja da se biskupske i feudalne kurije koje je vojska prilikom ekskorporacije 1784. preuzela neposredno za vlastitu upotrebu i namijenila ih za časničke stanove, a sada se vraćaju biskupu i drugim prijašnjim vlasnicima, s obzirom na štete, ne mogu uzeti u razmatranje, budući da su ih, objektivno gledano, časnici koji su u njima stanovali, sigurno tako održavali da su i dalje u stanju upotrebljivom za stanovanje. Štete su jedino mogle proisteći zbog same starosti zgrada, no do takvih promjena na njima došlo bi u toku 16 godina i da su ostale u posjedu biskupa i feudalaca. Moguće je da su na njima izvedene kakve manje preinake, no one me mogu biti tretirane kao štete.

Pojavilo se i pitanje kako se odnositi prema promjenama na zgradama i posjedima u razdoblju od 1778. do 1784. tj. od popisa i procjena njihove vrijednosti do predaje Vojnoj krajini, budući da se i u tom razdoblju izgubio dio vrijednosti tih objekata, te je stoga trebalo na neki način odrediti koliko se stanje zgrada pogoršalo unutar 6 godina samo tokom vremena. U slučaju da je na nekoj zgradi ustanovljeno oštećenje, takvu zgradu treba procijeniti u trenutnom stanju i dobivenu vrijednost usporediti s prijašnjom procijenjenom vrijednošću. Dobivena razlika predstavljat će novčanu vrijednost štete.

Politički član komisije smatrao je da za zgrade koje su bile preinačene, ako su i takve mogle služiti u gospodarske svrhe, ne treba davati nikakvo obeštećenje. Samo ako bi im trebalo vratiti prijašnji izgled, onda bi troškove preuredjenja trebalo računati kao štetu.

S obzirom na zgrade predijalista došlo je također do razmimoilaženja u mišljenjima članova komisije, na što je politički član dao objašnjenje da te zgrade treba posmatrati s dva različita gledišta. Predijalisti koji su prilikom ekskorporacije prihvatili vojni status i ostali u svojim kućama bili su ih

dužni održavati u dobrom stanju i sve štete na njima treba pripisati njihovoj nemarnosti. Oni dakle nemaju nikakvo pravo na naknadu u ime šteta na tim zgradama, već bi naprotiv trebali vratiti novac koji su dobili u ime procjenjene vrijednosti njihovih zgrada, no vraćanje tog novca oprosteno im je 12. točkom Osnovnog krajiškog zakona. Oni pak predijalisti koji su napustili svoja prebivališta i prešli u provincijal, imali su pravo na dobit koja je proistica od procjenjene vrijednosti njihovih zgrada. No, sada kad se vrate na svoja zemljišta i izgube to pravo, bilo bi pravedno, prema mišljenju političkog člana komisije, da im se ili vrate njihove zgrade ili dâ novčana protuvrijednost zgrada. Nadalje, politički član komisije je smatrao da izjava vojske kako ona nije preuzela zgrade predijalista koji su se namjeravali iseliti u provincijal, već im je prepustila na volju da svoje zgrade prodaju ili prenesu u provincijal ne mijenja puno na stvari, budući da je i jedno i drugo bilo gotovo nemoguće, jer su ionako u izvlačetnim dobrima već svi imali gospodarske zgrade, tako da nije bilo nikoga tko bi ih želio kupiti. Prinijeti ih nisu mogli jer većina od tih iseljenih predijalista u provincijalu nije posjedovala zemlju, već su se nastanjivali kod prijatelja. Zemljišta onih predijalaca koji su u provincijalu nešto posjedovali bila su tokoko udaljena, da bi troškovi prijenosa premašili samu vrijednost zgrade. Na kraju smatrao je politički član komisije da svim predijalistima koji su se odselili i zgrade su im u međuvremenu porušene, po njihovom dolasku moraju biti nadoknadene i to u punoj vrijednosti, utvrđenoj prilikom ekskorporacije.

Potom se ponovno prešlo na raspravljanje o štetama na šumama. Predstavnici svih triju vlasti složili su se sa konstatacijom da su oštećeni zahtjevi biskupa za šume preveliki, te da je potrebno provesti novu stručnu procjenu njihove vrijednosti i usporediti visinu prihoda koje je biskup iz njih dobijao prema konskripciji iz 1784. sa onim što bi po procjeni mogao dobiti 1795. Ova procjena ne smije se, prema njihovoj ocjeni, temeljiti na brojenju panjeva posjećenih stabala, buduće da niti prilikom ekskorporacione procjene nije brojano i procijenjeno svako stablo, već na odnosu komisijski utvrđenog kvantuma opustošenih šuma i iznosa gubitaka procenta (opskrbe šumom) prouzrokovanog smanjenjem količine šuma.

Drugu grupu biskupovih zahtjeva čine štete na nekretninama: oranicama, pašnjacima i livadama te vinogradima, do kojih je došlo zbog njihove zapuštenosti i opustošenosti. Predstavnik komore smatrao je da za štete u vinogradima krivica ne leži na vojnokrajiškim vlastima već je do njih došlo većinom krivicom, nemarom samih privatnih posjeda tih vinograda, koji su ih ili loše obrađivali ili jednostavno zanemarili i zapustili. Svoj stav temelji na činjenici da npr. u Topuskom i Viduševcu za vrijeme dok su bili u sastavu Banske krajine niti kod jednog stanovnika nije bilo šteta u vinogradima.

S političke strane, kao i od strane vojske i ovom prilikom spomenuto je pitanje kako tretirati razdoblje od 1778. do 1784. budući da je stvarna ekskorporacija uslijedila tek šest godina poslije učinjene procjene. Smatraju da je i 1784. trebalo ponovno biti utvrđeno stanje svakog vinograda posebno, budući da bi se sigurno u nekim vinogradima zatekle promjene u odnosu na 1778. Da se tada, 1784. utvrdilo kako se stanje nekog vinograda već prilikom predaje pogoršalo, s obzirom na stanje utvrđeno kod procjene, 1795. bi se te štete sravnile sa onima koje je naveo biskup i iznos šteta koje su se dogodile od predaje vinograda, odbio od ukupne sume šteta. No kako to 1784. nije urađeno, te budući da se može smatrati da, kao što se stanja u nekim vinogradima između razdoblja procjene i predaje moglo pogoršati, isto se tako moglo i poboljšati, politički član komisije smatrao je da ne preostaje ništa drugo, već da štete u vinogradima budu usvojene na osnovu njihovog stanja 1795.

Nadalje, štete ne treba utvrđivati na način na koji je to učinio biskup, proizvoljno određivši koliko bi vinograd dao roda da nije poharan, ili koliko bi se moglo dobiti vina, uz također proizvoljno određenu cijenu vina, već na osnovi proračuna koliko bi bilo potrebno rabote i koliko bi iznosili troškovi potrebni da se vinograd dovede u prijašnje stanje. Pri tom treba računati i na to, da kad vinograd i bude doveden u prijašnje stanje, treba uzeti u obzir izgubljenu dobit, koju isto treba na primjeren način kompenzirati. Budući da su od predaje dobara (1. ožujak 1793) bile prošle skoro dvije godine (deseta sjednica održana je 11. siječnja 1795), većina posjednika već je mogla u svojim vinogradima načiniti neka poboljšanja, to je politički član komisije smatrao da će posao utvrđivanja šteta biti olakšan ako su posjednici vinograda sačuvali kao dokaz poduzetih radova na otklanjanju tih šteta, specifikaciju troškova i upotrebljene rabote.

Budući da se vojnokrajiške vlasti, kao institucija, nisu bavile privredom, već su svi vinogradi bili ostavljeni na uživanje stanovnicima dobara, štete na vinogradima biskupu trebali bi platiti privatni posjednici a ne vojska. Međutim, pri ckskorporaciji, kao i pri reinkorporaciji, svi pregovori vodili su se samo između krajiških vlasti i biskupa, koji su se obavezali da će međusobno solidarno jamčiti za sve štete. Osim toga prema načelima tadašnjeg prava u slučaju da posjednik dobara odluči da se neće baviti alodijalnom privredom i alodijalne zemlje preda podložnicima na upotrebu, a njihovo se stanje pogorša samo od sebe, kad posjednik uzima dobra natrag nema pravo te štete na dobrima prebaciti na podložnike, već ih on sam mora snositi i nadoknaditi. Analogno ovome i štete nastale zbog opustjelih sesija moraju uvijek biti nadoknadene, budući da ako je selište i slučajno opustjelo obaveza tadašnjeg vlasnika bila je da ga ponovno naseli.

U vezi šteta u voćnjacima, budući da je najviše posječenih voćaka bilo na posjedima predijalaca, predstavnik komorske vlasti smatrao je da su one nastale na taj način što su predijalisti, nadajući se skorom preseljenju u Banat, prepustili kuće propadanju, a voćnjake pustošenju. Stoga su, sakupljajući ogrijevno drvo, voćke mogli zbog čiste lijenosti i sami posjeći. Na to je i ovom prilikom politički član komisije napomenuo, da treba razlikovati predijaliste koji su ostali na svojim posjedima od onih koji su se iselili. Stoga, ako su voćke posječene u voćnjaku predijalista koji se nisu iselili, to se sasvim izvjesno dogodilo njihovom krivicom i ne može biti uzeto kao šteta. Iseljenim predijalistima štete na voćkama, kao i one na zgradama treba platiti, nakon proračuna njihove vrijednosti.

U vezi šteta na ogradama dvorišta, livada i vinograda, došlo je do nesuglasica u stavovima komorskog i političkog člana komisije. Predstavnik komore je smatrao da krajiške vlasti nisu obavezne ove štete nadoknaditi biskupu, budući da drvene ograde ne mogu vječno trajati, te da su se u vremenskom periodu od 17 godina same porušile, a nisu bile uništene. Budući da ograde donose ekonomsku korist, smatrao je politički predstavnik da moraju biti biskupu nadoknadene. S obzirom na one predijaliste koji su ostali na svojim prebivalištima, ako se može dokazati da su ograde propale zbog njihovog nemara, tada za njih neće dobiti naknadu.

Na kraju bilo je riječi još o nekim manjim štetama, kao što su npr. uklonjena (iskorjenjena) paprat da bi trava bolje rasla, zapuštene ledenice, preorane livade, kao i o nekim podavanjima izostavljenim iz procjene.

Iz svega navedenog o toku desete sjednice može se zaključiti da u vezi biskupovih odštetnih zahtjeva članovi komisije nisu uvijek bili jednoglasni. Općenito, njihova su se mišljenja razlikovala u slijedećim načelima:

1. Komorski član komisije smatrao je da je vojska mogla dok je bila posjednik biskupovih dobara, sve promjene koje su joj koristile, činiti bez da se one kasnije tretiraju kao štete. S političke strane je naprotiv smatrano da

se biskupu mora nadoknaditi sve što se takvim promjenama protivilo njegovim ekonomskim potrebama.

2. Komora je nadalje smatrala da biskup treba tražiti naknadu šteta na njegovim imanjima od privatnika a ne od krajišnih vlasti budući da se ove nisu bavile privredom, već su sva imanja bila razdjeljena privatnicima. No kako je cijeli proces ekskorporacije proveden samo između krajiških vlasti i biskupa, bez da su u to bili uključeni i privatni posjednici ekskorporiranih dobara, politički je član komisije smatrao da su samo vojno-krajiške vlasti obavezne na naknadu šteta biskupu, ali imaju pravo tražiti regres od onih privatnika kojima bi se mogla pripisati krivica zbog prouzrokovane štete.

3. Komorski član komisije smatrao je da se procjena šteta kao i odgovarajućih poboljšanja na biskupaskim dobrima mogla (smjela) vršiti prema proizvoljnim načelima, dok je politički član komisije insistirao na pridržavanju pravne prakse prihvaćene u Ugarskoj, osobito u slučajevima kad se dobra uzimaju njihovim uživaocima ili zakupnicima, s tim da bi se od ove pravne prakse odstupilo možda samo u nekim slučajevima na banatskim dobrima i postupilo prema načelima reciprociteta.

No svi su se složili s konstatacijom da će ova navedena načela ionako biti samo teoretska sve dok se ne čuje i odgovor biskupa na spomenuta mišljenja i primjedbe krajiških vlasti poslane komisiji povodom biskupovih odštetnih zahtjeva za posjede 1784. ekskorporirane.

Da bi ova komisija mogla biti još djelotvornija trebalo je što prije dostaviti i načela koja se odnose na predmete vezane za banatska dobra.

Kako se ovaj proces vraćanja posjeda odugovlačio već dvije godine, a preostali poslovi su zahtjevali još dosta vremena za njihovu realizaciju, komisija je zaključila da vladaru treba prepustiti odluku hoće li se i dalje obavljati komisijski ili će ga se pokušati ubrzati i okončati sklapanjem ugovora između krajiških vlasti i biskupa.

Jedanaesta sjednica održana je 22. travnja 1795. U to vrijeme subdelegirani članovi komisije uglavnom su bili već završili povjereni im posao ispravljanja granica između Provincijala i Krajine, nakon što su biskupijska dobra ponovno reinkorporirana u Provincijal. Stoga su kapetan Trgovčić, te Josip Kos i inženjer Franc Klobučarić podnijeli zahtjev za isplatu dnevnica zaslužnih za vrijeme djelovanja potkomisije. Članovi komisije založili su se kod viših vlasti da im dnevnice budu što prije isplaćene, smatrajući da su ih svojim radom i zaslužili, tim prije što su često i pozamašne troškove vezane za djelovanje ove potkomisije, podmirivali iz svog džepa.

Ovime je završena jedna faza djelovanja Kraljevske inkorporacijske komisije u kojoj je s njene strane subdelegirana komisija izvršila ispravljanje i ponovno obilježavanje pokupskih granica između Krajine i Provincijala.

Komisija je nastavila rad. No, carskom odlukom od 21. kolovoza 1800. ovi su posjedi ponovno oduzeti zagrebačkoj biskupiji i pripojeni Banskoj krajini. Na taj način je ekskorporiran i posljednji veći kompleks provincijalnih posjeda na teritoriju Banske krajine. Biskupu i njegovim predijalistima ponovno su kao ekvivalent dani posjedi u Banatu.

Ova ponovna i konačna predaja i inkorporacija prekokupskih dobara Zagrebačke biskupije Banskoj krajini, čime je uglavnom okončan proces razgraničenja Provincijala i Banske krajine, predmet je drugog dijela ovog rada.

U Arhivu Hrvatske u Zagrebu, među spisima spomenutog fonda Kraljevske i druge komisije, uz ostale spise o ekskorporaciji i inkorporaciji (reexkorporaciji) prekokupskih dobara Zagrebačke biskupije (Excorp. bonorum Transcolapianum Episc. et Prioratus, svežanj XLIX 1 i 2, 1787-1801), nalazi se i protokol sa sjednica komisije osnovane za provedbu odluke Bečkog dvora od 29. srpnja i 21. kolovoza 1800. o ponovnoj i konačnoj

inkorporaciji Banskih krajini (s 1. rujnom) prekokupskih dobara Biskupije (svežanj XLIX, 2, 1801, 2).

Protokol je nepaginiran, a sadrži zapisnike sa četiri sjednice spomenute komisije. Predsjedavao je podmaršal (Feldmarschalieutenant) Cernel (Chernel)⁶, kao vojni (krajiški) član ove kraljevske komisije. Ostali članovi komisije bili su: podžupan zagrebačke županije Petar Komaromy, kao politički član komisije, Tomo Bedeković, zapisničar Kraljevske dvorske komore, kao komorski član komisije i pisar Kantinik. Komisija je imala zadatak da obavi predaju spomenutih dobara Zagrebačke biskupije Banskoj krajini, do koje je trebalo doći 1. rujna 1800.

Prva sjednica održana je u Zagrebu, 26. kolovoza. Nakon što je predsjedavajući upoznao članove komisije s odlukama i naredbama Dvora u vezi predstojećé inkorporacije, otvorena je rasprava o dva pitanja:

1. Na koji način i gdje izvršiti predaju spomenutih dobara Banskoj krajini?

2. Što zaključiti s obzirom na stare kao i tekuće dominalne i kontribucionalne dugove?

Nakon rasprave zaključeno je da će formalna predaja dobara zakazana za 1. rujna biti obavljena u Hrastovici. Opunomoćenik biskupa Vrhovca predati će dobra s obzirom na vlasništvo komorskom članu komisije Bedekoviću, a ovaj generalfeldmaršalajntantu Cernelu, vojnom (krajiškom) članu komisije. Nadalje je zaključeno kako je potrebno organizirati da se na taj dan u Hrastovici pojave s jedne strane feudalci, a s druge strane stožerni časnici obadviju Banskih pukovnija imenovani za taj čin predaje i preuzimanja spominjanih dobara, kao i scoski suci i zapissegnuti seljaci iz mjesta koja se inkorporiraju Krajini. Utanačeno je također da će kod same predaje dobara prisutnom narodu, koji sada ponovno dolazi pod vojnu jurisdikciju, biti održan kratak i sadržajan govor u kojem će im predstavnici dosadašnjih vlasti izložiti povod ovakvoj odluci Dvora. Zatim će im biti preporučeno da sva podavanja, koja pripadaju krajiškim vlastima, ubuduće uredno predaju, te da im ne uskrate isplatu starih i tekućih dugova. Da bi se dugovi mogli utjerati, dosadašnje vlasti predati će komisiji individualne popise dužnika. Nakon toga biti će provedeno utjerivanje i isplata dugova, po okruzima.

Druga sjednica održana je u Hrastovici 1. rujna 1800. Iz protokola saznajemo da su, u smislu dogovora na prethodnoj sjednici od 26. kolovoza, formalnoj predaji i preuzimanju dobara Zagrebačke biskupije i njenih predijalaca, tj. njihovom ponovnom i konačnom inkorporiranju Banskoj krajini u Hrastovici, prisustvovali članovi komisije, suci i zapissegnuti seljaci koje je za tu priliku odredila Zagrebačka županija i poimenično navela u posebnom popisu, te na kraju predijalisti mjesta koja se inkorporiraju.

Članovi komisije pročitali su (i preveli na hrvatski jezik) u predvorju hrastovičke zgrade provizorija, okupljenom narodu postavljenom u krugu pod otvorenim nebom, naredbe koje se odnose na ovu inkorporaciju, između ostalih i izvadak iz konačnog ugovora (konvencije) zaključenog između kraljevskog fiska (blagajne) i zagrebačkog biskupa Maksimilijana Vrhovca, od 29. srpnja 1800. Zatim im je obznanjeno i objašnjeno mišljenje vladara u pogledu ove inkorporacije, kao i izjava biskupa Vrhovca. Ovom prilikom komisiji je predan i jedan spis koji je trebao dati uvid u melioracije koje su s biskupske strane učinjene na posjedima Hrastovica i Topusko, od 1793. do 1800. No, sva dobra, imenovana u spomenutom ugovoru (sporazumu), koja su ležala s one strane Kupe, naime na desnoj obali rijeke, a to su: Topu-

⁶Černel (1738-1807), zapovjednik Varaždinske krajine. Od 1789. do smrti, kao general, zapovjednik Varaždinsko-zagrebačkog generalata (god. 1786. osnovana je jedinstvena Generalkomanda sa sjedištem u Zagrebu).

sko, s posjedima: Hrvatsko Selo, Predani i Ponikvari, zatim Pokupsko, s posjedima: Gornji i Donji Selkovac, Velika Solina, Glinska Poljana, Šlani Gajec, Podgajec, Sisak, Šašnica (Stražišće), Berkiševina, Grašćanica, Sešinec, Zalog, Slavina, Galina, Novoselja, Bučica, Ilovčak, Augušanovec, Vjduševac, Dvorišće, Stankovec, Šatornja, Turčnica, Vratečko, Hotnja, Degoj, Stcfanki, Šimunova Poljana, Mala Solina, Jame, Taborišće, Bišćanovo, Trstenica, Boturi i Hagir, zatim Hrastovica s posjedima: Taborišće, Jarmensko Polje, Križ, Cepeliš, uz: Cerje i Ženski Potok, Sučinjak, Budičina, Mošćenica, Pecki, Belovac, Strašnik, Soibić, te Gornja i Donja Mokrica, trebalo je, s obzirom na vlastelinstvo (dominij) i stvarne posjede (possessorii realis) predati komorskom članu komisije, Bedekoviću, a on vojnom (krajiškom) članu komisije, fml. Černelu, na osnovu naredbe Dvorske komore, upućene Bedekoviću iz Budima, 5. kolovoza 1800. uz sve melioracije tamo učinjene, kao i zgrade, u stanju u kakvom su nađene (status quo). S obzirom na nepsrednu jurisdikciju, njima je spomenuta dobra trebao predati politički član komisije, podžupan Komaromy, na osnovu naredbe kraljevskog namjesništva, upućene Zagrebačkoj županiji 12. kolovoza 1800. i to sa svim onim pravima sa kojima je Banska Krajina posjedovala spomenuta dobra od 1784. do 1793. Ovim, kao i nekim ostalim objašnjenjima odnosno tumačenjima izrečenim pred prisutnim sucima, zaprisegnutim seljacima i predijalcima, dano im je na znaje da od 1. rujna 1800. na dalje prestaje provincijalna sudbenost, te da su sada ponovno potčinjeni vojnoj jurisdikciji i da stoga sve naredbe i zapovijedi koje su izdane povodom ovog preuzimanja dobara trebaju slijediti sa dužnom pokornošću.

Nakon što je ova formalna predaja biskupijskih dobara Krajini i njihovo preuzimanje s obzirom na vlasništvo i jurisdikciju proteklo u potpunom redu i bez ikakvog protivljenja okupljenog naroda, fml. Černel, kao vojni (krajiški) član komisije predao je dalje ta dobra pukovniku, brigadiru Kazimiru, kojeg je Banska generalkomanda odredila za njihovo preuzimanje, a on ih je pak izručio komandantima kantona Prve i Druge banske regimente, pukovnicima Duki i Mihajloviću, u pogledu vlasništva i neposredne sudbenosti (jurisdikcije).

Okupljenom narodu preporučio je Černel da sada kao militarizirani seljaci obazrivo rukuju s oružjem koje će im biti podjeljeno za obranu, zatim da će se s njima postupati pravedno, te da održavaju dobre odnose sa Provincijalom, a ako bi i došlo do kakvih nesporazuma u odnosima sa Zagrebačkom županijom (od kojih se očekuje nastavak dosadašnjih* dobrosusjedskih odnosa), da će se oni rješavati sporazumno i prijateljski. I pukovnik, brigadir Kazimir obećao je okupljenom narodu (na hrvatskom jeziku), povodom njihovog stavljanja pod krajišku vlast, potporu, svu brigu i pravednost u postupanju prema njima, te im preporučio miroljubivost i susjedsku slogu. Također je ponovio da će se i on zalagati za nastavak dobrosusjedskih odnosa sa Zagrebačkom županijom, na što je podžupan Komaromy odgovorio da će i županija nastojati i nadalje sa krajiškim vlastima biti u prijateljstvu i slozi.

Nakon što je obavljena predaja spomenutih dobara, biskupski opunomoćenik Reizner predao je komisiji pojedinačno izvratke iz popisa dužnika sa njihovim imenima i vrstom, te količinom duga, za čije utjerivanje su utvrđeni 2, 3. i 4. rujna. Distrikti su bili ovlašteni da dužnike primoraju da se, shodno udaljenosti njihovih mjesta prebivanja od Petrinje, ondje pjave jednog od ta tri naprijed spomenuta dana. Komisija se zatim uputila u Petrinju, svoje prebivalište za vrijeme predstojećeg utjerivanja dugova.

Treća sjednica održana je još istog dana u Petrinji. Naime, za vrijeme predaje i ponovnog pripajanja dobara Zagrebačke biskupije i njenih predijalaca Banskoj krajini toga jutra i dopodneva u Hrastovici, molbe, koje su

komisiji upućivane djelomično usmeno, a djelomično predavane pismeno, sadržavale su mnogo predmeta, što se bilo dogodilo već pri prvom odstupanju tih dobara Krajini, godine 1784. kada je to bilo rješeno »najvišim odlukama« (tj. odlukama Dvora, odnosno vladara). Ali sada, budući da su komisiji te »najviše odluke« (allerhöchsten Resolutionen) bile nepoznate, te da joj protokol o ekskorporaciji iz 1784. nije bio dostavljen, nije se moglo ništa odlučiti. Stoga se komisija našla ponukanom u ovom slučaju neodložno održati redovnu sjednicu i privremeno odlučila da u onim slučajevima koje ne bi mogla sama riješiti potraži savjet od Dvorskog ratnog vijeća putem predstavke koju bi sačinio predsjednik komisije.

Sve molbe koje su toga dana u Hrastovici predane komisiji pročitane su na sjednici, o svakom predmetu je raspravljano i sve je zavedeno u poseban spis u kojem su dani kratki izvodi sadržaja molbi, sa priloženim komisijским zaključkom za svaku molbu odnosno njen ekstrakt. Oko tri predmeta povela se opsežnija rasprava:

Prvi od njih odnosi se na plemenite decimaliste, tj. one koji nisu posjedovali nikakav plemićki alodij (naslijedno imanje u slobodnom vlasništvu, koje nije vezano feudalnim pravom), već samo biskupska, a sada vojna zemljišta, sa kojih su davali desetinu uroda. Trebalo je odlučiti kako postupiti prema onim decimalistima koji nisu željeli zadržati svoja prebivališta na ovom području, budući da je pripojeno Krajini, za razliku od onih koji su namjeravali ostati i ondje živjeti.

Komisija je bila mišljenja da prvima treba dozvoliti nesmetan odlazak s krajiškog teritorija, a drugima dopustiti otkup od carske opće i plaćene rabote, koje su bili obavezni podavati. Ova mišljenja komisije trebalo je predstavkom njenog predsjedavajućeg podnijeti predsjedništvu Dvorskog ratnog vijeća.

Drugi predmet odnosi se na molbu svih plemenitih predijalaca u kojoj se pozivaju na pravo da borave na svojim dosadašnjim predijima do kraja travnja 1801. kao i da poberu sa njih sve viseće plodove (pendenten Früchten).

Sudeći da molioци ne mogu odmah odseliti u Banat na posjede koji su im namijenjeni kao ekvivalenti budući da na njima nemaju kuće, a vrlo je blizu i berba onih za sada njima još zajamčenih poljskih plodova koji su im potrebni za život, smatrala je komisija ovu molbu predijalaca opravdanom i odlučila izdati privremeno naredenje kojim će im biti dopušteno pobrati viseće plodove onim redom kojim pojedini od njih dospjevaju i otkupiti ih uz plaćanje stanovite pravedno određene cijene. Prethodno te plodove treba razgledati spomenuta komisija i procijeniti ih na licu mjesta (in facie loci).

U nadi da će ovo privremeno rješenje biti naknadno odobreno (sub spe rati), određeno je da će ga, u svrhu dobijanja na vremenu, komisija odmah izravno saopćiti Banskoj brigadi, i o tome dostaviti saopćenje i Banskoj generalkomandi, kao i predsjedništvu Dvorskog ratnog vijeća.

S ovim rješenjima, koja se odnose na plemenite decimaliste i predijaliste, trebalo je upoznati i regimente kako bi one mogle opomenuti i jedne i druge da predaju svoje izjave i to predijalci do kraja travnja 1801. (da bi se do tog termina komisija posavjetovala o njihovom ostavljanju na predijima), dok se plemeniti decimalisti trebaju odmah izjasniti, da li će ostati u Krajini, ili će odseliti.

Treći predmet odnosio se na podložnike čije su stambene zgrade u provincijalu, zemlju posjeduju u Krajini, a podnijeli su molbe da im se dozvoli da na tim posjedima u Krajini uberu viseće plodove.

Mišljenje komisije bilo je da se molioциma treba za tekuću godinu dozvoliti da poberu viseće plodove, uz spomenutu novčanu nakndu, budući da su oni bili biskupu platili korištenje tih zemljišta, ali ubuduće će im zemlja biti

prepuštena na korištenje jedino uz plaćanje zemljišnog poreza od 52 k. po jutru.

I ovu privremenu naredbu kao i one naprijed navedene trebalo je podnijeti u obliku izvještaja predsjedništvu Dvorskog ratnog vijeća, Banskoj brigadi kao rješanje, a Banskoj generalkomandi saopćiti na znanje.

Na kraju, u vezi molbe nepoznatih kaptolskih podložnika, da im se vinogradi koje posjeduju, sada na ponovno krajiškom teritoriju, ili ostave, uz plaćanje uobičajenog podavanja, ili da im se vrati investitura (podjeljivanje prava na zemlju), komisija je jednoglasno zaključila, da im se spomenuti vinogradi mogu ostaviti na upotrebu uz plaćanje uobičajenih podavanja tako dugo, dok nisu potrebni Krajini. Ali kada krajiške vlasti odluče da ih žele koristiti za vlastite potrebe, investituru treba nadomjestiti ili zemljištima onih koji su dobili ekvivalente (u Banatu), ili pak onih koji će dobiti te vinograde u posjed.

Zaljučeno je da će se u vezi ovog predmeta zatražiti pomoć predsjedništva Dvorskog ratnog vijeća, kao i da će biti dostavljen Banskoj generalkomandi na službeno razmatranje.

Cetvrta sjednica održana je isto u Petrinji, 5. rujna 1800. Budući da je od 2. do 4. rujna bilo završeno utjerivanje i naplaćivanje dugova, na ovoj su sjednici bili pregledno izloženi svi akti predani komisiji, na osnovu čega je sastavljen poseban komisijski operat (opsežan referat) kao sastavni dio ovog protokola. Sastoji se od slijedećih spisa: 1. Banskoj krajini ponovno su predane zemljišne knjige vraćene od strane biskupa, istim redom kao i 1793. kad su mu pri reinkorporaciji bile uručene. 2. Biskupov opunomoćenik, odvjetnik Reizner, predao je u legatu (pravnom spisu) popisane pupilarne obligacije (vrijednosne papire-priznanice koje se tiču siročadi), u iznosu od 110 f. 51 k, te u gotovini 10 f. 23 1/2 k, koje su isto uručene Banskoj brigadi. 3. Spomenuti biskupov opunomoćenik predao je Prvoj banskoj regimenti popis dokumenata (prepisanih u tri primjerka) crkvenih kapitalija (glavnica) i to: priznanica koju je izdao pukovnik Mihajlović, na 34 javne fond obligacije (vrijednosni papiri za zaklade) u iznosu od 7280 f. 26 k, zatim razne druge privatne obligacije koje isto pripadaju crkvi, u iznosu od 4718 f. 24 k, te na kraju, prema priznanici baruna Magdalenića, kamate (interese) crkvenih glavnica u iznosu od 752 f. 13 k. 4. Utjerane kontribucijske dugove, u iznosu od 3866 f. 23 k, kao i u prilogu popisani novac koji kontribuentima treba odbiti za dva poslijenja mjeseca tekuće vojničke godine, naime za rujna i listopad 1800, od rate koja im je određena i vratiti im, u iznosu od 269 f. 1 9/12 k, sadrži popis koji je komisiji dostavila Zagrebačka županija. 5. Dormalni dugovi bili su oduzeti po distriktima individualno. Komisija je posjedovala popise dužnika i dugova koje je trebalo utjerati. Ovi dugovi i dotična potraživanja odnose se na slijedeće dominije:

a) biskupa Vrhovca, koji u 8 predanih obračuna za utjerivanje: za spremljene plodove, vino, zaostali porez, desetinu, toćenje vina, pravo klanja, mast, dimljeno meso, zahtjeva iznos od:.....	4318 f. 36 2/12 k
b) nasljednika Bačanija, koji zahtjevaju.....	49 f. 24 k
c) grofa Nadaždija, koji zahtjeva.....	514 f. 13 k
d) vlastelinstvo Petrovića, koji zahtjevaju.....	157 f. 19 6/8 k
e) Baltazara Berkovića, koji zahtjeva.....	80 f. - k
f) supruge, zatim udovice Novosel, ⁷ koja zahtjeva.....	158 f. - k
g) udovice Berkovića, koja zahtjeva.....	26 f. 42 k

⁷Novosel, Franciska, sestra biskupa Vrhovca, udata za Antuna Novosela, dvorskog župana (Comes curialis, sudac na biskupskom imanju).

Sastavljen je bio dvostruki popis za utjerivanje dugova; prvi za dominije mjesta priključenih Prvoj banskoj regimenti i drugi u kojem su zahtjevani dominalni dugovi u mjestima koja su potpala pod Drugu bansku regimentu.

Od dugova koji spadaju u Prvu bansku regimentu iznose priznati zahtjevi za utjerivanje slijedeće sume:

a) biskupu Vrhovcu.....	3777 f. 20 k
b) nasljednicima Bačanija.....	47 f. 23 k
c) grofu Nadaždiju.....	344 f. 46 k
d) vlastelinstvu Petrovića.....	127 f. 29 k
e) Baltazaru i udovici Berković.....	81 f. 22 k
f) supruzi i udovici Novosel.....	25 f. 35 k
i prema drugom obračunu, navedenom u posebnom spisu 2/3 ovogodišnjih kamata u iznosu od.....	126 f. - k
	4529 f. 55 k

Zaključno je da će u vezi s ovim popisima za utjerivanje dugova Banskoj brigadi biti poslano naređenje za inkasiranje prve rate.

Za mjesta koja su pripala Drugoj banskoj regimenti zahtjevao je biskup Vrhovac kao dug koji treba utjerati i tamo dospjelu robu (liquid merkanten) u iznosu od 217 f. 449 k. Banska brigada trebala je uskoro i od ove sume utjerati prvu ratu.

Nekke dugove komisija nije mogla utjerati kao npr. one navedene u zahtjevu Nikole Jelačića, budući da se dužnici iz sela Degoj, Ilovčak i Novoselije nisu pojavili u Petrinji na zakazane dane utjerivanja odnosno naplate dugova (od 2. do 4. rujna). Stoga je bilo odlučeno da će utjerivanje ovih dugova biti preneseno na dotične krajiške časnike. Popis ovih dugova dostavljenih komisiji pokazuje da zahtjevi Jelačića iznose 154 f. 26 k.

Budući da ostali predijalci nisu bili sačinili nikakve popise dugovanja, niti su naveli ikakve zahtjeve u vezi toga, komisija je smatrala da im nitko ništa ne duguje. Ako bi se s vremenom neki dugovi ipak pokazali, zahtjeve je trebalo podnijeti krajiškim vlastima.

6. Nakon što su na taj način utvrđeni dominalni dugovi, komisija se trebala latiti posla da, povodom »najvišeg reskripta« dostavljenog Kraljevskoj ugarskoj dvorskoj komori 29. srpnja 1800. i njegove 6. točke, istraži, odnosno iznese na vidjelo i obračuna, te utjera biskupske i predijalne godišnje prihode (Jahrsproventen). Budući da dvije trećine njih pripada biskupu i predijalcima, a jedna trećina Banskoj krajini, te da se dominalni prihodi u ekskorporiranim dobrima sastoje od tri dijela, dominalnih alodijatura, plativih (tj. novčanih) davanja i desetine, zaključeno je da treba učiniti slijedeće:

a) Od biskupovog ureda (officinal) tražiti popis svih dominalnih alodijatura i poslati ga Brigadi s uputstvom da se zapuštena zasijana polja i vinograde preda najboljem nudiocu, u korist vojne blagajne. Budući da se od predijalaca takvi popisi ne mogu dobiti (jer ne postoje), smatrala je komisija da ne preostaje ništa drugo već dati Brigadi da takva polja sa usjevima i vinograde predijalaca popišu tamošnji časnici okruga i zatim ih prodaju na licitaciji.

b) Što se tiče podavanja u novcu, budući da se takvo plaća za cijelu godinu, te da se njegovo potpuno predavanje u naprijed spomenutoj konvenciji ne spominje, komisija je smatrala da bez obzira na to što se ovo podavanje trebalo kupiti tek nakon Miholja (Michäelis), biskupu i dotičnim predijalcima pripada 2/3 podavanja, jedanko kao što imaju pravo na 2/3 onih podavanja čije dugove sadrže neki od naprijed spomenutih popisa. Trećina ovih podavanja pripada Krajini, a naplatit će ih Brigada. Budući da neki predijalci poput Jelačića, Bužana i Bedekovića nisu predali nikakve popise podavanja, smatrala je komisija da nikakvih niti nemaju, inače ne bi propustili da zatraže 2/3 koje im od njih pripadaju.

Ovamo se ubraja i podavanje u određenoj količini plodova koje su župnicima bili obavezni davati njihovi podložnici (supones), u narodu nazvano lukno.

Do sada je te plodove namjenjene župnicima biskupija ubirala u naturi. Za godinu 1800. to će učiniti Banska brigada i 2/3 (u naturi) dati biskupu, a trećinu prodati Krajini, budući da Banska krajina već ove godine ima župnicima platiti trećinu kongruē.

c) Ubiranje desetine u čekinjastoj stoci, vinu, kukuruzu, jelenima (Hirsch) pripada, prema više puta spomenutoj konvenciji, potpuno Banskoj krajini. Zbog toga Brigada treba dati popisati desetinu u plodovima i vinu svih podložnika obaveznih na davanje desetine, što bi trebali obaviti bivši biskupski i predijalni španovi (nadstojnici nad kmetovima na feudalnim imanjima) i suci, budući da im je poznat način na koji bi to trebalo učiniti, uz prisustvo jednog oficira. Popis desetine u čekinjastoj stoci treba zahtjevati od biskupskog ureda, a nakon toga obadvoje ubrati i predati u korist krajiške blagajne ili reluirati (tražiti novčanu naknadu kao otkup od podavanja u naturi) od podložnika obaveznih na desetinu.

Komisija je dakle na taj način mislila izvršiti naredbu Dvora s obzirom na ubiranje procenta za godinu 1800. U slučaju da bi se zahtjevalo da se sve ubere samo u novcu komisija je smatrala da ne preostaje ništa drugo (budući da trenutno to nije bilo moguće) nego da se iznos do 1. rujna 1800. naknadno podigne s biskupskih i predijalnih računa, a ostatak, od 1. rujna do kraja prosinca 1800. s krajiškog računa, u dogledno vrijeme.

7. Budući da je na kraju vladar bio zapovijedio da će od 20 f. koje će komora godišnje plaćati za dobra predana Krajini, za godinu 1800. vlasnicima biti isplaćeno samo 2/3, a tek od slijedeće godine biti će ovaj iznos isplaćivan u cjelini, komorski član komisije je izjavio da se povodom toga već pojavila opsežna zapovjed Kraljevske ugarske dvorske komore.

Time je ovaj komisijski protokol bio zaključen, nakon čega je prepisan u tri istovjetna primjerka, koji su bili uručeni svakom od članova komisije kao izvještaji njihovim vlastima.

ZUSAMMENFASSUNG ZWEI BEITRÄGE ZUR GRENZZIEHUNG ZWISCHEN DER JENSEITS DER KUPA LIEGENDEN BESITZTÜMERN DES AGRAMER BISTUMS UND DER BANALGRENZE GEGEN ENDE DES 18. JAHRHUNDERTS

Die Protokolle der Sitzungen der zwei Komimmissionen verfolgend, welche sich zwischen 1793 und 1800 mit der Frage der Abgrenzung zwischen dem Zagreber Bistum und der Banalgrenze befaßten, gibt der Verfasser eine detaillierte Übersicht derer Tätigkeit.

UDK 949.75

ISSN 0353-295X

FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU
ZAVOD ZA HRVATSKU POVLJEST
INSTITUTE OF CROATIAN HISTORY
INSTITUT FÜR KROATISCHE GESCHICHTE

R A D O V I

VOL. 26

Z A G R E B

1993.

FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Izdavač: ZAVOD ZA HRVATSKU POVIJEST

UREDNIČKI ODBOR:

Branka BOBAN, Zagreb, Mirjana GROSS, Zagreb, Josip LUČIĆ, Zagreb, Marijan MATICKA, Zagreb, Ivan OČAK, Zagreb, Tomislav RAUKAR, Zagreb, Petar STRČIĆ, Zagreb

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK

Josip LUČIĆ, Zagreb

Za izdavača
Ivo Goldstein

Priprema za tisak
Hrvoje Stančić

Adresa uredništva: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Zagreb, Krčka ul. 1

Časopis izlazi jednom godišnje.

Izdavanje časopisa sufinancira Ministarstvo znanosti i tehnologije.

Rješenjem Republičkog komiteta za prosvjetu, kulturu fizičku i tehničku kulturu R Hrvatske br. 6859/1 od 5. X. 1982. časopis »Radovi« oslobođen je plaćanja poreza na promet proizvoda.

Časopis je registriran u Republičkom komitetu za informacije R Hrvatske pod br. UP-547/2-84-1984.